

Kadlub na odlievanie bronzovej dýky

(predmet mesiaca apríl)

V roku 1983 v Nových Zámkoch na polohe Žofijská osada pri záchrannom archeologickom výskume bol nájdený zaujímavý predmet z kameňa. Zistilo sa, že ide o viac ako 3000 rokov starý kadlub (forma na odlievanie) na odlievanie bronzových dýk.

Predmet sa našiel vo fragmentárnom stave. Jedna časť chýbala a ľavý bok dlhšej strany a časť užšej strany zachovalého okraja boli čiastočne poškodené. Nález typologicky patrí medzi dvojdielne kadluby, hoci jeho druhá polovica sa nenašla. Pri dvojdielnych kadlubocho každá polovica je zrkadlovým obrazom tej druhej. Bol vyrobený z hladkého, žiaruvzdorného, ľahko opracovateľného jemnozrnného pieskovca. Vonkajší povrch predmetu pokrýva miestami už odlúpená hnedočervená vrstvička, ktorá sa vytvorila pri vysokých teplotách, ktorým bol kadlub vystavený počas zhotovovania bronzových odliatkov.

Predmet má nasledovné rozmery: dĺžka 10 cm, šírka 3,5 – 5 cm a hrúbka 2,1 cm. Na jednom konci nálezu je viditeľná krátka kónická výlevka, ktorá vyúsťuje do polkruhového otvoru (spojením oboch častí kadluba vznikol kruhový otvor) a pokračuje dvomi bočnými kanálkami pozdĺž dlhších strán. Do kameňa vyrytá výlevka, otvor i kanálky slúžili na vlievanie roztaveného kovu – bronzu. Pri odlievaní kadlub musel stáť zvislo s otvorom v hornej časti. Kadlub z Nových Zámkov slúžil na odlievanie typickej zbrane doby bronzovej – bronzovej dýky. Výskyt tohto predmetu na lokalite svedčí o prítomnosti kovolejárskej dielne v areáli sídliska strednej doby bronzovej na polohe Žofijská osada. Zhotoviteľom a používateľom daného predmetu bol kovolejár, žijúci v období karpatskej mohylovej kultúry.